INSTITUTE OF ASIAN STUDIES

ASIAN NEWSLETTER

December 2017

- Ďalšie sankcie proti Pchjongjangu
- Vývoj rohingskej krízy
- Severokórejské kyberútoky
- Voľný obchod medzi Japonskom a EÚ
- Vyšetrovanie pro-čínskej strany na Taiwane
- Kórea: vojnové sexuálne otrokyne
- Flash News
- Cyber News
- Business News

Šírime odborné vedomosti o Ázii

ČÍNA •
V roku 2015 Čína presedlala na politiku dvoch detí. Čínska akadémia sociálnych vied však upozornila na to, že najľudnatejšia krajina sveta by mala kontrolu nad rastom populácie uvoľniť ešte viac, aby sa stihla vysporiadať s rýchlo starnúcim obyvateľstvom. Avšak populačnému rastu stojí v ceste nie len politika, ale aj ekonomická situácia obyvateľstva. Číňania totiž vzhľadom na rastúce životné náklady uprednostňujú len jediného potomka a to bez ohľadu na rodinnú politiku. (kd)

Afganistan •
Čína a Pakistan plánujú prizvať Afganistan do svojho 57 miliárd dolárového hospodárskeho koridoru, ktorý je súčasťou projektu Novej hodvábnej cesty. Bližšie informácie o očakávanom profite Afghanistanu z tejto spolupráce zatiaľ síce známe nie sú, no je v záujme Číny zmieriť napäté vzťahy medzi týmito dvoma krajinami, a to najmä kvôli obavám zo šírenia islamského militantizmu až do západočínskej autonómnej oblasti Xinjiang. (ss)

Severná Kórea:
sankcie OSN a zvyšujúce sa napätie

Matej Šimalčík

Bezpečnostná rada OSN (BR OSN) uvalila na Severnú Kóreu ďalšie sankcie. Rezolúcia RB OSN bola jednomyseľne prijatá v reakcii na pokračujúce balistické a nukleárne testy Severnej Kórey, posledný z ktorých sa odohral 28. novembra tohto roku. Nové sankcie sa dotknú najmä importu ropy a ropných produktov. Podľa rezolúcie nesmie Severná Kórea ročne doviesť viac ako 500 000 barelov ropných produktov, čo je zásadné zníženie oproti 4,5 miliónom barelov, ktoré Severná Kórea importovala v roku 2016. Dovoz surovej ropy zase nesmie presiahnuť 4 milióny barelov ročne. Okrem sankcií na dovoz ropy prijala RB OSN aj opatrenia na zamedzenie zahraničných príjmov pre Severnú Kóreu. Členské štáty OSN majú povinnosť do dvoch rokov repatriovať severokórejských občanov pracujúcich v zahraničí s výnimkou utečencov a ľudí s dvojitým občianstvom, ktorí sú jedným zo zdrojov zahraničných príjmov pre Pchjongjang.

Nove kolo sankcií súvisí s deklaráciou Spojených štátov amerických o diplomatickom riešení severokórejskej krízy. Text rezolúcie pripravili USA a podporili ju všetci členovia BR OSN, vrátane Číny a Ruska, hlavných obchodných partnerov severokórejského režimu. Pchjongjang označil kroky OSN za narušenie severokórejskej suverenity a vojnový čin.

Severná Kórea v minulosti na obchádzanie sankcií často využívala prekladanie tovaru a prečerpávanie ropy z lode na loď v medzinárodných vodách. Posledný zaznamenaný prípad sa odohral 19. októbra, kedy tanker Lighthouse Winmore, registrovaný v Hong Kongu a najatý taiwanskou spoločnosťou Billions Bunker Group, prečerpal 600 ton rafinovanej ropy na severokórejskú loď Rye Song Gang 1. Lighthouse Winmore bola následne zadržaná juhokórejskými úradmi po tom, čo sa vplavila do prístavu Josu. Z rovnakého dôvodu bol v prístave Pchjongtchek následne zadržaný aj panamský tanker KOTI. Presnejšie informácie o tomto prípade zatiaľ neboli zverejnené.

Zvyšujúce sa napätie na Kórejskom polostrove si vyžiadalo reakcie susednej Číny a Japonska. Pripravujúc sa na prípadný kolaps Kimovho režimu a následný exodus utečencov, Čína začala budovať sieť utečeneckých táborov pozdĺž čínsko-kórejskej hranice v provincii Jilin. Provincia Jilin sa nachádza v tesnej blízkosti hlavnej severokórejskej základne pre atómové testy v Punggje-ri. Provinčné noviny Jilin Daily vydali začiatkom decembra článok s návodom ako reagovať v prípade nukleárneho výbuchu a rádioaktívneho spádu.

Japonsko zase oznámilo plány na kúpu nových striel s plochou dráhou letu typu vzduch-zem s doletom do 1000 kilometrov od výrobcu Lockheed Martin. Novými raketami majú byť vyzbrojené stíhačky F-35A, no majú slúžiť iba na obranné účely, nakoľko japonská ústava obmedzuje japonskú armádu na sebaobranu. I keď nové strely budú schopné zasiahnuť severokórejské územia, ich prvoradým cieľom majú byť lode.

MJANMARSKO: 6 700 MŘTVYCH BEHOM JEDNÉHO MESIACA

Podľa správy organizácie Lekári bez hraníc bolo v Mjanmarsku behom jediného mesiaca násilne zabitých prinajmenšom 6 700 Rohingov. Ťaženie mjanmarskej armády proti tejto moslimskej menšine, ktorá obýva územie štátu Rakhine bolo zahájené v auguste. OSN označila dianie v Mjanmarsku za učebnicový príklad etnických čistiek a vyzvala k ukončeniu vojenských operácií proti Rihingom. USA reagovali uvalením sankcií na generála obvineného z vedenia genocídy voči Rohingom. Avšak Mjanmarská armáda popiera, že by útočila na civilistov a tvrdí, že postupuje proti rohingským militantným skupinám v rámci protiteroristických opatrení. V dôsledku násilného prenasledovania utieklo z Mjanmarska už viac ako 640 000 ľudí. Väčšina z nich zamierila do susedného Bangladéšu. V súvislosti s mapovaním rohingskej utečeneckej krízy boli v Mjanmarsku v decembri zatknutí dvaja reportéri agentúry Reutres. Mjanmarské ministerstvo informácií uviedlo, že reportéri čelia obvineniu zo zhromažďovania tajných materiálov so zámerom ich šíriť. Novinári mali údajne získať informácie o činnostiach mjanmarských bezpečnostných zložiek v Rakhine, vstup do ktorého mjanmarská vláda prísne kontroluje. (kd)

JAPONSKO-EURÓPSKA ZÓNA VOĽNÉHO OBCHODU

Japonsko a Európska únia sa v decembri dohodli na uzatvorení zmluvy o voľnom obchode, ktorej výsledkom bude najväčšia zóna voľného obchodu na svete. Predseda Európskej komisie Jean Claude Juncker a japonský premiér Šinzo Abe vo svojom spoločnom vyhlásení uviedli, že dohoda je "strategicky dôležitá" nakoľko vysiela do sveta signál, "aby základom globálnej ekonomiky zostali slobodné, otvorené a férové trhy s prehľadnými pravidlami, ktoré budú rešpektovať a umocňovať naše hodnoty, a zároveň bojovať proti nástrahám protekcionizmu". Bilaterálne rokovania o obchodnej dohode sa začali už v roku 2013. Šinzo Abe sa snaží z Japonska spraviť lídra v globálom obchode aj po tom, čo americký prezident Trump v januári odstúpil od dohody o Transpacifickom partnerstve (TPP). Nová dohoda je najväčšou obchodnou zmluvou EÚ a má odstrániť 99% colných sadzieb, pričom EÚ postupne zruší 10% dovozné clo na automobily z Japonska a Japonsko umožní rozšírenie škály európskych potravín dovážaných do krajiny. Dohoda nadobudne platnosť až po tom, čo ju schváli Európsky parlament a jednotlivé členské štáty EÚ. (ss)

JAPONSKO / ČÍNA •

Japonská neziskovka The Genron publikovala výsledky každoročného prieskumu verejnej mienky občanov Číny a Japonska vo vzťahu k ich náprotivku. Podľa záverov dochádza medzi oboma národmi k ústupu negatívneho vnímania a otvára sa tak priestor pre zlepšovanie čínsko-japonských vzťahov. Necelých 45 % Japoncov považuje vzťahy medzi oboma krajinami za zlé, čo je najnižší podiel za posledných sedem rokov. Podiel Číňanov, ktorí vnímajú Japonsko priaznivo sa zase zvýšil na viac ako 30 %. (kd)

ČÍNA •

Teng Hongfei, vedúci predaja spotrebiteľskej obchodnej divízie spoločnosti Huawei v Číne, bol zadržaný z dôvodu podozrenia zo spáchania zločinu prijímania úplatkov neštátneho činiteľa. Huawei, ktorý čelí obvineniam z korupcie, zatiaľ odmietol prezradiť bližšie podrobnosti k prípadu. Spoločnosť sa však pre agentúru Reuters vyjadrila, že podnikateľskú etiku berie nadmieru vážne a prechováva nulovú toleranciu voči korupčnému správaniu. (ľb)

SEXUÁLNE OTROKYNE: ROZTRŽKA MEDZI KÓREOU A JAPONSKOM

Juhokórejská skupina vymenovaná ministerstvom zahraničia vyhlásila, že dohoda medzi Južnou Kóreou a Japonskom o kompenzácii pre Kórejky, ktoré boli počas druhej svetovej vojny obeťami sexuálneho otroctva, nenapĺňa potreby obetí. Dohoda prijatá v roku 2015 zahŕňa ospravedlnenie japonskej vlády Južnej Kórei a tiež ponuku Japonska, že bude financovať fond pomoci pre obete. Zároveň sa Soul v dohode zaviazal, že prestane kritizovať Japonsko kvôli tejto otázke. Obe strany vtedy uviedli, že dohodu považujú za konečnú a nezvrátiteľnú. Šéfka juhokórejskej diplomacie Kang Kjong-wha sa na tlačovej konferencii za kontroverznú zmluvu, ktorá neodráža potreby obetí, ospravedlnila. Odporcovia tejto dohody kritizujú juhokórejskú vládu hlavne za to, že počas rokovaní nekonzultovali obsah zmluvy s obeťami. Podľa hovorcu japonskej vlády zmluvu treba dodržiavať, nakoľko sa na nej dohodli obe strany a vláda bude naliehať na juhokórejskú stranu, aby ju dodržiavala. (ss)

ČÍNA •

Peking predstavil inováciu v oblasti e-justice, keď miestny súd umožnil podávať žaloby, či platiť súdne poplatky pomocou sociálnej siete WeChat od spoločnosti Tancent. Systém je napojený na čínsky register domácností, ktorý uchováva všetky informácie o obyvateľstve. WeChat je použiteľný aj v ďalších oblastiach elektronizácie verejnej správy. V juhočínskom Kantone sa totiž začalo pilotné skúšanie virtuálnych občianskych preukazov, ktoré sú uložené priamo v aplikácii WeChat. Ich testovanie by sa malo od januára rozšíriť aj na zvyšok Číny. WeChat je s 980 miliónom aktívnych užívateľov momentálne najpoužívanejšou sociálnou sieťou v krajine. (mm, mš)

SEVERNÁ KÓREA JE ZODPOVEDNÁ ZA ÚTOK WANNACRY

USA a Veľká Británia oficiálne obvinili Severnú Kóreu z kyberútoku prostredníctvom škodlivého softwaru WannaCry v máji 2017. Útokom bolo postihnutých až tristotisíc počítačov v 150 krajinách. Medzi nimi boli aj počítače britskej Národnej zdravotnej služby (NHS), v dôsledku čoho bolo odmietnutých množstvo objednaných pacientov. Software WannaCry funguje tak, že zablokuje počítač a následne od jeho majiteľa vyžaduje platbu v bitcoinoch. Analytici sa domnievajú, že útok mohol byť pokusom Severnej Kórey získať zahraničné peniaze z alternatívneho zdroja a obísť tak medzinárodné sankcie. Na útoku sa mala podieľať režimu lojálna skupina hackerov Lazarus. Útok sa podarilo zastaviť 22-ročnému mužovi vystupujúcemu pod pseudonymom MalwareTech, ktorému sa podarilo pozmeniť kód programu. Na kyberútok reagovali nielen štáty, ale aj IT korporácie ako Microsoft a Facebook, ktoré prisľúbili posilniť svoje bezpečnostné systémy. Severná Kórea bola obvinená z podobného útoku, ktorý bol v 2014 namierený proti spoločnosti Sony Pictures. USA sa však zatiaľ nepodarilo zaviesť adekvátny systém odvety a odstrašenia. (as)

ZATKNUTIE PRO-ČÍNSKYCH POLITIKOV NA TAIWANE

Taiwanskí prokurátori prehľadali domovy štyroch predstaviteľov mimoparlamentnej Novej strany pre údajné porušenie zákona o národnej bezpečnosti. Nová strana vznikla na začiatku 90. rokov po tom, čo sa odštiepila od Kuomintangu. Strana oponuje myšlienke taiwanskej nezávislosti a aktívne podporuje zjednotenie Taiwanu s Čínou. V čase jej vzniku šlo o tretiu najsilnejšiu politickú stranu. V súčasnosti však drží už len dva mandáty v zastupiteľstve hlavného mesta Taipei. Podľa miestnych médií mali Wang Ping-chung, hovorca strany, a jeho traja spolustraníci poskytovať informácie čínskemu študentovi Zhou Hongxuovi, ktorí bol taiwanským súdom odsúdený za pokus o podplatenie taiwanského diplomata, aby špehoval v prospech Číny. K ich zatknutiu došlo týždeň po ich návrate z Číny, kde boli na plánovanom pracovnom stretnutí so zástupcami čínskeho Úradu pre taiwanské záležitosti. Peking vyšetrovanie predstaviteľov Novej strany dôrazne odsúdil. (mš)

Cyber News DALAJLÁMA SPUSIL MOBILNÚ APLIKÁCIU

Dalajláma spustil oficiálnu aplikáciu, ktorá umožňuje budhistom sledovať jeho aktivity, cesty a učenie. Bezplatná aplikácia pre iPhone obsahuje správy, videá a fotky ako aj rozvrh, ktorý umožňuje používateľom sledovať Dalajlámu na jeho turné po celom svete. Aplikácia obsahuje rozsiahly video archív nedávnych rozhovorov s Dalajlámoma a taktiež umožňuje sledovať živý prenos z niektorých podujatí. Takáto aplikácia je prvá svojho druhu, ktorá prichádza priamo od úradu Dalajlámu. Podľa popisu má všetko, čo tibetský budhista potrebuje na svojich cestách. Podobne ako ostatné aplikácie týkajúce sa ľudí žijúcich v exile – aj táto aplikácia bola cenzormi zablokovaná v čínskej verzii Apple Store. Pri kontrole Číny nad Tibetom, to znamená, že väčšina Tibeťanov nebude mať prístup k jej stiahnutiu.(mp)

Business News RAST HUDOBNÉHO PRIEMYSLU

Spoločnosti Spotify a Tencent Music Entertainment plánujú vzájomnú kúpu menšinových podielov. Hodnota transakcie, ani veľkosť podielov zatiaľ neboli zverejnené, informácie však naznačujú, že obe budú mať 10% podiel. Vlastník Tencent Music Entertainment, Tencent Holdings, bude tiež kupovať samostatne menšinový podiel v Spotify. Spoločnosť Spotify od roku 2008 streamuje hudbu pre 140 miliónom používateľov na celom svete, z čoho až 60 miliónov platí prémiové predplatné. Spotify má vďaka tejto transakcii príležitosť preniknúť na čínsky trh. Hoci sú podrobnosti dohody nejasné, vysielajú investorom signál, že Spotify uvažuje jasne o svojej stratégii v Číne. Tencent Music Entertainment vlastní streamovacie služby QQ Music a KuGou, ktoré majú kombinovanú mesačnú užívateľskú základňu 450 miliónov ľudí. Transakcia umožní obom spoločnostiam profitovať z globálneho rastu prenosu hudby. (mp)

QQ音乐

听我想听的歌

© IAS, 2017 **Editor:** Matej Šimalčík **Autori:** Ľ. Bodnárová, K. Dubravčíková, M. Márkusová, M. Pazič, S. Siegel, A. Starun, M. Šimalčík